

බඩ ඉරිඟු වගාව

වගාව සඳහා පෙර සූදානමක්

ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි සහ අතරමැදි කලාපවල මහ කන්නයේ වර්ෂාපෝෂිත තත්ත්ව සහ යළි කන්නයේ ජල සම්පාදනය යටතේ සාර්ථකව බඩ ඉරිඟු වගා කෙරේ.

මනාව පැතිරුණු මි.මී. 500-600 අතර පමණ වන වර්ෂාපතනයක් වගාව සාර්ථකව කර ගැනීමට අවශ්‍ය වේ. පසේ ජලවහනය සඳහා සුදුසු උපක්‍රම භාවිතා කිරීම තුළින් තෙත් කලාපයේ වුව ද බඩ ඉරිඟු සාර්ථකව වගා කල හැකි වේ.

වගා කරන කාලය

මාස කන්නයේ දී අහස් දියෙන් වගා කරන විට මත්තෝබර මාසය මුල දී, මුල් වැසි සමඟ බිජු සිටුවීම සුදුසු ය. යළි කන්නයේ දී, වගාව සඳහා ජල සම්පාදනය අවශ්‍ය වන අතර බෝගය අප්‍රේල් මාසයේ සිටුවීම සුදුසු වේ.

පස

ගැඹුරු ලෝම පසක් විය යුතු අතර හොඳ ජලවහනයකින් යුක්ත විය යුතුය. පී.එච්. අගය 5 න් 6 න් අතර පවතී නම් වඩාත් සුදුසු වන අතර රතු දුඹුරු පසක් වේ නම් එය වඩාත් උචිත ය. පසේ සාරවත් බව වැඩි කිරීමට කාබනික පොහොර යෙදීම කල හැකි වේ. එමඟින්, වඩාත් ඉහල අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමේ හැකියාව ලැබේ.

කුඹුරු ඉඩම් වල වගාව

විශේෂයෙන්ම, යළි කන්නයේ දී වී වගාව සඳහා ප්‍රමාණවත් -ව ජලය සැපයීමට ඇති නොහැකියාව මත වගා නොකරන කුඹුරු ඉඩම් මේ සඳහා යොදා ගත

හැකි වේ. මේ සඳහා හොඳ ජල වහනයක් පවත්වා ගැනීම අත්‍යාවශ්‍ය වන අතර කෙටි කලකින් අස්වනු ලබා දෙන ආර්ථික ප්‍රභේදය විශේෂයෙන් තීරණය කරයි.

ආනයන ප්‍රභේද

පැසිපික් ii නම් දෙමුහුම් ප්‍රභේදය ගොවීන් අතර වඩාත්

එම්.එස්.සී. සීඳුන් බණ්ඩාර
පර්යේෂණ නිලධාරී
 වාරි, ජල කලමනාකරණ හා ගොවිජන සම්බන්ධතා අංශය
 හෙක්ටර් කොට්ඨාසවල ගොවි තවදුරු පර්යේෂණ හා ප්‍රගුණ කිරීමේ ආයතනය

ප්‍රචලිතය. ඉහත ප්‍රභේද හා සලකන විට, මෙම ප්‍රභේදය 15% -25% අතර ප්‍රමාණයකින් වැඩි අස්වැන්නක්, ලබා දේ.

බිම් සැකසීම

- සෙ.මී. 20-25 අතර පමණට ගැඹුරින් පස පෙරලීම හා කැට පොඩි කිරීම කල යුතු වේ. පස මට්ටම් කර ගැනීම ද අත්‍යාවශ්‍ය කටයුත්තකි.

- අස්වනු වැඩි කිරීමට කාබනික පොහොර යෙදීම කලහැකි වන අතර හෙක්ටයාරයකට ටොන් 10 ක් පමණ අඩු තරමින් යෙදීම කල යුතුය.

- කාබනික පොහොර හා මූලික පොහොර අවසාන බිම් සැකසීමත් සමඟම පසට එකතු කරන්න.

- ජල සම්පාදනය හා ජල වහනය මනාව පවත්වා ගැනීම අත්‍යාවශ්‍ය වන අතර එ සඳහා බිම් සැකසීම හොඳින් එකතු කිරීම මෙන්ම ජල බස්නා කානු සැකසීම ද කල යුතුය.

- ජල සම්පාදන පහසුකම් ලබාදීමට සෙ.මී. 60 පරතරයට ඇලි හා වැටි සකස්කර ගැනීමෙන් වගාව වඩාත් සාර්ථක වේ.

බිජු අවශ්‍යතාවය

නිර්දේශිත විවෘත පරාගනය වන ප්‍රභේදවල බිජු

නිර්දේශිත ප්‍රභේද

විවෘත පරාගනය සිදුවන ප්‍රභේද

ප්‍රභේද	බිජු මර්ණය	වයස් කාණ්ඩය
1 හලා	තැඹිලි පැහැති	දින 110-115
2 රූමත්	කහ තැඹිලි මිශ්‍ර පැහැති	දින 110-115
3 ආරුණ	කහ පැහැති	දින 90-100
4 මුතු*	සුදු පැහැති	-

*බිජු සුදු පැහැති බැවින් ආහාර කරමාත්තය සඳහා අවශ්‍ය බඩ ඉරිඟු පිටි නිපදවීම සඳහා මෙම ප්‍රභේදය බොහෝවිට යොදා ගැනේ.

(මූලාශ්‍රය : කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව)

පොහොර භාවිතය

වගා ක්‍රමය	මූලික පොහොර ගෙ/කි.ග්‍රැ. (සිටුවා සති 04 කට පසු)			මතුපිට පොහොර ගෙ/කි.ග්‍රැ.		
	සූරියා	T.S.P	M.O.P.	සූරියා	T.S.P	M.O.P.
අහස් දියෙන් මහකන්නයේ වගාව	75	100	50	140		
ජලසම්පාදනය සහිත වගාව	75	100	50	250		

(මූලාශ්‍රය : කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව)

කීලෝ ග්‍රෑම් 15-20 ක් අතර ප්‍රමාණයක්, ආනයනික දෙමුහුන් වර්ග වල බීජ කි.ග්‍රැ 12-13 ක් අතර ප්‍රමාණයක් හෙක්ටයාරයක් සඳහා අවශ්‍ය වේ.

පරතරය.

පැල 55,000 ක පමණ ගහනයක් හෙක්ටයාරයක් තුළ පවත්වා ගැනීමෙන් වැඩි අස්වැන්නක් ලබා ගැනීම සිදුකළ හැකිය. ඒ අනුව, සෙ.මී. 60X60 (අඩි 2X2) එක් ස්ථානයක පැල 2 බැගින් සිටුවීම

හෝ

සෙ.මී. 60X30 (අඩි 2X1) එක් ස්ථානයක එක් පැලයක් පමණක් පිහිටුවීම යන පරතරයන් තීර්දේශිත ය.

බීජ නිපදවීම සඳහා වගා කරන විට දී හා අධික සුළං පවතින ප්‍රදේශවල පරාගනය වඩාත් සාර්ථක වීමට එක හැන පැල 02 ක් සිටුවීම පිලිබඳ තීර්දේශ අනුගමනය වඩාත් උචිත ය.

සිටුවීම

- සෙ.මී. 60X60 පරතරයකට පැල 02 ක් ලබා ගැනීමට බීජ 04 ක් ද,
- සෙ.මී. 60X30 පරතරයකට පැල 01 ක් ලබා ගැනීමට බීජ 02 ක් ද, සිටුවා සති 02 කට පසු නියමිත පැල සංඛ්‍යාව

පමණක් ඉතිරිකර සෙසු පැල ගලවා ඉවත් කිරීම සුදුසු ය.

- සමහර ස්ථානවල බීජ පැලවී නොමැති අවස්ථා දක්නට ලැබුණ විට එම ස්ථානය වටා පිහිටි ස්ථානවල නියමිත පැල ගණනට වඩා පැල 01 ක් හෝ පැල 02 ක් ඉතිරි කිරීම යෝග්‍ය ය.
- සෙ.මී. 3 පමණ ගැඹුරකින් බීජ සිටුවීම සුදුසු අතර මූලික පොහොර මිශ්‍රනය සමඟ බීජ කෙලින්ම මිශ්‍ර නොවීමට වග බලා ගත යුතුය. එසේ නොවූහොත් බීජ පැල වීම සඳහා එය බාධකයක් විය හැකිය.

මූලික පොහොර

අවසාන බිම් සැකැස්මක් සමගම මූලික පොහොර මිශ්‍රනය හොඳින් පසට කලවම් කල යුතුය. වලවල් වලට පොහොර යොදන්නේ නම් බීජ සිටුවීමට දින 2-3 කට පෙර නියමිත පොහොර ප්‍රමාණය යොදා ඒවා පස් සමඟ හොඳින් කලවම් කිරීම අවශ්‍යය. පොහොර යොදන අවස්ථාවේ පසේ ප්‍රමාණවත් තෙතමනයක් තිබීම ද අවශ්‍ය වේ.

මතුපිට පොහොර

බීජ සිටුවා සති 04 ක් ගත වූ පසුව පැලවල පාදස්ථයේ සිට සෙ.මී. 15 ක් පමණ දුරින් මතුපිට පොහොර යොදා හොඳින් පසට කලවම් කිරීම සුදුසු වේ. බීජ පැලවල පත්‍රයන්හි වර්ණය

තද කොළ පැහැයෙන් යුතුව පවතිනම් පැලවල පිරිමි මල් හට ගන්නා අවස්ථාව නිරීක්ෂණය කර එම අවස්ථාවේ මතුපිට පොහොර යෙදීම ද වඩාත් ඉහල අස්වැන්නක් ලැබීමට උපකාරී වේ.

ජල සම්පාදනය

ඒකාකාරී වගාවක් ලබා ගැනීමකට ඒකාකාරී ජල සම්පාදනය වැදගත් වේ. බීජ සිටුවා මසක් ගතවන තෙක් සතියකට දෙවතාව -ක් ජලය සැපයීම අත්‍යාවශ්‍ය (වර්ෂාව නොලැබේ නම්) ය. ඉන්පසුව, දින 7 කට වඩා වියළි තත්වයක් පවතිනම් පසේ තෙතමනය ගැන පරීක්ෂා කර ජල සම්පාදනය කිරීම සුදුසු ය. සාමාන්‍යයෙන් සෙ.මී. 20 පමණ ගැඹුරට පස තෙත් වන සේ ජලය යෙදීම ප්‍රමාණවත් වේ.

වල් පැලැටි මර්ධනය

අස්වැන්න විශාල ලෙස අඩුවීමට වල් පැලැටි වර්ධනය ඉවහල් වේ. ඒ අතරින් වගාවේ මුල් සති 6-7 අතර කාලය තුළ, කෙණ්ඩයේ වල් පැලැටි වර්ධනය වඩාත් තීරණාත්මක ලෙස අස්වැන්න කෙරෙහි බලපාන බව පෙනෙයි. එම නිසා, සිටුවා සති 02 ක දී සහ සති 04 ක දී උදුළු භාවිත කොට වල් පැලැටි මර්ධනය ප්‍රමාණවත් වේ.

කෘමි හා රෝග පාලනය

පුරුක් පත්‍රවා - කයිලෝ පාවෙල්ස්

මෙම කෘමි භානිය බොහෝ විට යල් කන්නයේ

අවසාන බිම් සැකැස්මක් සමගම මූලික පොහොර මිශ්‍රනය හොඳින් පසට කලවම් කල යුතුය.

උෂ්ණත්වය අධික කාලවල එනම්, ජූනි, ජූලි හා අගෝස්තු කාලවල බඩ ඉරිඟු වගාවට භානි කරයි. මෙම දලඹුවා ශාකයේ කඳට භානි කිරීම නිසා මැද ගොබය මැරී

යාමෙන් මල හදවත තත්ත්වයට ගාතය පත් වේ.

පාලනය

ඩයස්තෝන් 5% කැට හෙක්ටයාරකට කි.ග්‍රෑ 10-15 යෙදීම මගින් මෙම කෘමි හානිය සාර්ථකව පාලනය කල හැකිය. මෙම කැට පැලවල ගොඩයට

දින 65 කදී ද, සෙසු නිර්දේශිත ප්‍රභේදවල අස්වැන්න දින 75 දී (කරළ හටගෙන සති 04-05 කට පසු) ද, ලබා ගත හැකි වේ.

ධාන්‍ය

බෝගය මෝරා ඇති අවස්ථාවල - කරළවල කොළපුව කහ පැහැ

වියලා ගැනීමෙන් ගුණාත්මයෙන් ඉතා ඉහල මට්ටමේ බීජ ලබා ගත හැකිය.

විශ්ලේෂණය

තෙලාගන්නා ලද කරළ සුදුසු ඇතිරිලලක් මත දමා හෝ ලී වල එල්ලා දින 2-3 ක් අවිච්චි වියලා ගැනීම ප්‍රමාණවත් වේ. එමගින් තෙතමනය 12%-14% දක්වා අඩු කර ගැනීමේ හැකියාව පවතී.

අරුණ ප්‍රභේදයේ අස්වැන්න දින 65 කදී ද, සෙසු නිර්දේශිත ප්‍රභේදවල අස්වැන්න දින 75 දී ද, ලබා ගත හැකි වේ.

වැටෙන ආකාරයට අත්වැස්මක් භාවිතා කර හෝ සිදුරු කල ටින් එකක ආධාරයෙන් යෙදීම වඩාත් සුදුසුය.

(මුලාශ්‍රය - කෘෂිකර්ම දෙපාර්ත - මේන්තුව)

ගැන්වී වියලී යාමට පටන් ගනී - බීජ නිරීක්ෂණයේ දී කරලට සම්බන්ධ වන ස්ථානයේ කළු පැහැ ස්ථරයක් දැකිය හැකිය. බීජ දහින සැසු වට කැඩී යයි.

අස්වැන්න නෙලීම

කිරි ඉරිඟු

(මෙම අවස්ථාවේ සාමාන්‍යයෙන් බීජවල තෙතමනය 30% පමණ වේ.)

බීජ කරලින් වෙන් කිරීමට ට්‍රැක්ටරය යොදාගැනීම හා ගෝනි වල දමා මුඟුරු වලින් කැලීම යනාදිය නිසා ධාන්‍ය පිරිසිදු එවැනි ගුණාත්මය අඩුවීම සිදුවීමට පුළුවන. එමනිසා, කොළමඩින යන්ත්‍රයක් භාවිතා කිරීම මගින් ධාන්‍ය වෙන් කිරීම වඩාත් සුදුසු ය.

මෙම වෙන් කරගත් ධාන්‍ය සෙ.මී. 30 පමණ උසකින් වියලී, හොඳ වාතාශ්‍රයක් පවතින ස්ථානයක, හොදින් මුදුවල අසුරා, එල්වා තබා ගැනීමෙන් ගුණාත්මය දීර්ඝ කාලයක් ආරක්ෂාකර ගත හැකි වේ.

අරුණ ප්‍රභේදයේ අස්වැන්න

මෙහි දී අස්වැන්න තෙලා

කුරහන් ගලට කියනා කවි

“ගලවත් පිහිට වෙනවද මගෙ දුක බලලා.....!”

පුංචි පුංචි ගල ටික් කිරි	කොටලා
දෙන්නට අඹරන්න ගල පේරු	කොරලා
තනියම අඹරන්න මට පේරු	කොරලා
ගලවත් පිහිට වෙනවද මගෙ දුක	බලලා
අතක් දම දමා අඹරන්න එන	ලියේ
පතක් දම දමා අඹරන්න එන	ලියේ
ඇතෙක් සේම තර නාටක කරන	ලියේ
අදත් අඹරන්න ගල මුලට වර	ලියේ

(ගැමි වහරෙන්නි)